
Vedantakarikavali by Shri Buchchivenkatacharya

श्रीबुचिचिवेङ्कटाचर्यकृत वेदान्तकारिकावली

Document Information

Text title : vedAntakArikA

File name : vedAntakArikA.itx

Category : major_works

Location : doc_z_misc_major_works

Author : buchchiveNkaTachArya

Transliterated by : Ankur Nagpal ankurnagpal108 at gmail.com

Proofread by : Ankur Nagpal ankurnagpal108 at gmail.com

Description-comments : Primer on Ramanuja's Vedantic Philosophy.

Latest update : March 12, 2017

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీబుచ్చివేంకటాచార్యకృతా వేదాంతకారికావలీ

అథ ప్రత్యక్షనిరూపణం నామ ప్రథమం ప్రకరణమ్ ॥
శ్రీమద్రమాధవోపజ్ఞం నత్వాచార్యపరమ్పరామ్ ।
కుర్వే లక్ష్మణసిద్ధాంతకారికాం కారికావలీమ్ ॥ ౧.౧॥
మానమేయవిభేదేన పదార్థో ద్వివిధో మతః ।
మానం ప్రత్యక్షానుమానశబ్దభేదాత్త్రిధా భవేత్ ॥ ౧.౨॥
ప్రమేయం ద్వివిధం ప్రోక్తం ద్రవ్యాద్రవ్యవిభేదతః ।
జడాజడత్వభిన్నేత్ర ద్రవ్యే తద్వివిధం జడమ్ ॥ ౧.౩॥
ప్రకృతి కాల ఇత్యాద్యా చతుర్వింశతిధా మతా ।
కాలస్తూపాధిభేదేన త్రివిధః పరికీర్తితః ॥ ౧.౪॥
అజడం తు పరాక్ ప్రత్యగీతి భేదాద్విధా మతమ్ ।
పరాజ్ నిత్యవిభూతిశ్చ ధర్మభూతమతిస్తథా ॥ ౧.౫॥
ప్రత్యగ్భేదేనాభిదాశాలీ జీవః పునస్త్రీధా ।
బద్ధో ముక్తో నిత్య ఇతి బద్ధస్తు ద్వివిధో భవేత్ ॥ ౧.౬॥
బుభుక్షుశ్చ ముముక్షుశ్చ బుబుక్షుశ్చ పునర్ద్విధా ।
అర్థకామపరో ధర్మపరశ్చేతి వివేచనాత్ ॥ ౧.౭॥
అన్యదేవపరో విష్ణుపరో ధర్మపరో ద్విధా ।
ముముక్షురపి కైవల్యమోక్షయోగాద్విధా మతః ॥ ౧.౮॥
భక్తప్రపన్నభేదేన స తు మోక్షపరో ద్విధా ।
ద్విధా ప్రపన్న ఏకాన్తిపరమైకాన్తిభేదతః ॥ ౧.౯॥
దృష్ట ఆర్త ఇతి ద్వేధా పరమైకాన్త్యదాహృతః ।
ఈశ్వరః పంచాధా భిన్నః పరవ్యాహాదిభేదతః ॥ ౧.౧౦॥
పర ఏకశ్చతుర్థా తు వ్యాహః స్వాద్వాసుదేవకః ।

సజ్కర్షణశ్చ ప్రద్యుమ్నోఽనిరుద్ధ ఇతి భేదతః ॥ ౧.౧౧ ॥
 మత్స్యోదయస్తు విభవా అనంతాశ్చ ప్రకీర్తితాః ।
 అన్తర్యామీ తు భగవాన్ ప్రతిదేహమవస్థితః ॥ ౧.౧౨ ॥
 అర్చావతారః శ్రీరజవేంకటాద్ర్యాదిషు స్థితః ।
 కేశవాది తు తత్త్వజ్ఞైర్వ్యాహస్తరముదాహృతమ్ ॥ ౧.౧౩ ॥
 సత్త్వం రజస్తమః శబ్దస్పర్శరూపరసాస్తథా ।
 గన్ధః సంయోగశక్తీ చేత్యద్రవ్యం దశధా మతమ్ ॥ ౧.౧౪ ॥
 ప్రమాయాః కరణం తత్ర ప్రమాణం పరికీర్తితమ్ ।
 యథావస్థితవస్త్యైవవహారానుగా ప్రమా ॥ ౧.౧౫ ॥
 సా సంశయాన్యథాజ్ఞానవిపరీతధియో న హి ।
 ఏకధర్మికనానార్థవిషయా ధీస్తు సంశయః ॥ ౧.౧౬ ॥
 ధీస్తు ధర్మవిపర్యాసేఽన్యథాజ్ఞానముదాహృతమ్ ।
 సైవ ధర్మవిపర్యాసే విపరీతమతిర్మతా ॥ ౧.౧౭ ॥
 సాక్షాత్కారప్రమాహేతుః ప్రత్యక్షం మానమీరితమ్ ।
 సవికల్పో నిర్వికల్పః సాక్షాత్కారో ద్విధా భవేత్ ॥ ౧.౧౮ ॥
 గ్రహాః ప్రథమపిణ్డస్య నిర్వికల్పక ఉచ్యతే ।
 ద్వితీయపిణ్డగ్రహణం సవికల్పకధీర్భవేత్ ॥ ౧.౧౯ ॥
 ఏతద్దిన్ద్రియసాపేక్షమనపేక్షజ్ఞా దృశ్యతే ।
 అనపేక్షం స్వతః సిద్ధం దివ్యం చేతి ద్విధా మతమ్ ॥ ౧.౨౦ ॥
 యోగజం తు స్వతః సిద్ధమన్యత్స్వామిప్రసాదజమ్ ।
 అర్వాచీనమిదం సర్వమామనన్తి విచక్షణాః ॥ ౧.౨౧ ॥
 నిత్యముక్తేశ్వరజ్ఞానమనర్వాచీనముచ్యతే ।
 స్మృతి ప్రమైవ ప్రాచీనానుభవాజ్ఞాయతే హి సా ॥ ౧.౨౨ ॥
 సదృశాదృష్టచిన్తాద్వైః సంస్కారోద్బోధనే సతి ।
 స్మృతివత్ప్రత్యభిజ్ఞాపి ప్రత్యక్షేఽన్తర్భవత్యసా ॥ ౧.౨౩ ॥
 పుణ్యపూరుషనిష్ఠాపి ప్రతిభాత్రైవ సమ్మతా ।
 యథార్థం సర్వవిజ్ఞానమితి యామునభాషితమ్ ॥ ౧.౨౪ ॥

భూతలే తు ఘటాభావో భూతలాత్మైవ నేతరః ।
 మృద్ధుటస్య ప్రాగభావో ధ్వంసస్తస్య కపాలకమ్ ॥ ౧.౨౫॥
 స్వాసాధారనధర్మో హి భేదశబ్దేన కీర్త్యతే ।
 శబ్దస్వాభావ్యజ్ఞా క్వాపి ప్రతియోగిత్యధీః కృతా ॥ ౧.౨౬॥
 అస్తఃకరణచైతన్యం తదప్యత్త్వా విషయేణ చ ।
 చైతన్యం సమతాపన్నం సాక్షాత్కారమజ్జిజనత్ ॥ ౧.౨౭॥
 ఇత్యాదివచనం సర్వం పరోక్షం నాత్ర సమ్మతమ్ ।
 సామాన్యం సమవాయశ్చ విశేషో నాత్ర సమ్మతః ॥ ౧.౨౮॥
 సజ్ఞ్యాదిగుణవర్గస్య గుణపార్థక్యకల్పనమ్ ।
 సూత్రకారవిరుద్ధం యత్తత్సర్వం పరిహాస్యతే ॥ ౧.౨౯॥
 ॥ ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం ప్రత్యక్షనిరూపణం నామ ప్రథమం ప్రకరణమ్ ॥

అథానుమాననిరూపణం నామ ద్వితీయం ప్రకరణమ్ ।
 అనుమిత్యాత్మవిజ్ఞానేననుమానం కరణం స్మృతమ్ ।
 తచ్చ లింగపరామర్శస్తద్ధేతుర్వాప్తిధీర్మతా ॥ ౨.౧॥
 సాధ్యాభావాధికరణావృత్తిత్వం వ్యాప్తిరుచ్యతే ।
 వ్యాప్యాస్య పక్షవృత్తిత్వధీః పరామర్శనామభాక్ ॥ ౨.౨॥
 తజ్ఞా పక్షే సాధ్యమతిరనుమిత్యాత్మికా మతా ।
 భూయిష్ఠసాహచర్యైకజ్ఞానేన వ్యాప్తిధీర్భవేత ॥ ౨.౩॥
 తత్సపక్షే సపక్షస్తు పూర్వం నిశ్చితసాధ్యకః ।
 సన్నిగ్ధసాధ్యకః పక్షో విపక్షస్తదభావవాన్ ॥ ౨.౪॥
 అన్వయీ వ్యతిరేకీ చ కింఞ్చ హేతుర్ద్వైలక్షణః ।
 వ్యభిచారీ విరుద్ధశ్చాసిద్ధః సత్ప్రతిపక్షకః ॥ ౨.౫॥
 బాధితశ్చేతి పశ్చైతే హేత్వాభాసా న సాధకాః ।
 ఏవం స్వార్థానుమానస్య ప్రపశ్చస్తు నిరూపితః ॥ ౨.౬॥
 న్యాయజన్యః పరామర్శః పరార్థానుమితేః కృతే ।
 న్యాయోఽవయవవాక్యాని ప్రతిజ్ఞాదీని పశ్చ చ ॥ ౨.౭॥

ప్రతిజ్ఞా సాధ్యనిర్దేశో హేతుస్తద్వచనం మతమ్ |
వ్యాప్యక్తిపూర్వదృష్టాన్తవాగుదాహరణం భవేత్ || ౨.౮ ||

వ్యాప్యస్య పక్షవృత్తిత్వబోధశోచనయో మతః |
ఉపసంహారవచనం భవేన్నిగమనం పునః || ౨.౯ ||

|| ఇతి వేదాంతకారికావల్యామనుమాననిరూపణం నామ ద్వితీయం ప్రకరణమ్ ||

అథ శబ్దనిరూపణం నామ తృతీయం ప్రకరణమ్ |

అనాప్తానుక్తవాక్యం యత్తచ్చాబ్ధకరణం స్మృతమ్ |
వేదస్యాపౌరుషేయత్వాత్తత్ర లక్షణసజ్గతిః || ౩.౧ ||

సిద్ధే వ్యుత్పత్తిసద్భావాద్వేదో నిష్పన్నబోధకః |
తత్కార్యపరతాహనేరప్రామాణ్యం న శక్యతామ్ || ౩.౨ ||

కర్మబ్రహ్మభిధాయిత్యాత్మ చ భాగద్వయాత్మకః |
పూర్వభాగః కర్మపర ఉత్తరో బ్రహ్మగోచరః || ౩.౩ ||

తద్విద్యాత్పూర్వపరయోర్వ్యాఖ్యేయా హ్యేకశాస్త్రతా |
అధ్యాయభేదవద్భేదే శాస్త్రైక్యం న విరుధ్యతే || ౩.౪ ||

విధ్యర్థవాదమన్తాత్మా త్రివిధః స ప్రతీయతే |
అనుష్ఠేయార్థగమకో మన్తః స్యాదర్థవాదగీః || ౩.౫ ||

ప్రవృత్త్యుత్తమ్భికా యా స్యాద్విధిర్వాక్యం ప్రవర్తకమ్ |
స త్రిధాపూర్వనియమపరిసంఖ్యావిభేదతః || ౩.౬ ||

నిత్యా నైమిత్తికాః కామ్యా ఇతి తే బహుధా మతాః |
తేషాం స్వరూపలక్ష్యాణి మన్తవ్యాని నయాన్తరే || ౩.౭ ||

ఛన్దః కల్పశ్చ శిక్షా చ నిరుక్తం జ్యోతిషం తథా |
వ్యాకృతిశ్చేతి వేదస్య షడక్షాని ప్రచక్షతే || ౩.౮ ||

అనుష్ఠబాదికం ఛన్దః కల్పః శ్రౌతాదిబోధకః |
వర్ణనిర్ణాయికా శిక్షా నిరుక్తం స్వార్థబోధకమ్ || ౩.౯ ||

అనుష్ఠానాదికాలస్య నిర్ణయే జ్యోతిషం భవేత్ |
సౌశబ్ద్యాయ వ్యాకరణమితి సాక్షే ప్రమాణతా || ౩.౧౦ ||

ఏతస్మాదతయో స్మృత్యాదీనాం ప్రామాణ్యమీరితమ్ |
 ఏతద్విరుద్ధం యత్కించోన్నాశ్నువీత ప్రమాణతామ్ || 3.౧౦||
 ఆకాక్షాదికమేతచ్చ శాబ్దబోధైకకారణమ్ |
 తద్విచారోఽత్ర సజ్జిప్తో గ్రన్థవిస్తరభీరుణా || 3.౧౧||
 ముఖ్యోపచారికత్వాభ్యాం స శబ్దో ద్వివిధో మతః |
 అభిధా ముఖ్యవృత్తిః స్యాద్వృత్తిరన్యోపచారికీ || 3.౧౩||
 శరీరవాచకాః శబ్దాః శరీరికృతవృత్తయః |
 సర్వశబ్దైకవాచ్యత్వం హరేరితి గదిష్యతే || 3.౧౪||
 || ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం శబ్దనిరూపణం నామ తృతీయం ప్రకరణమ్ ||
 (ప్రమాణనిరూపణం సమాప్తమ్)

అథ ప్రకృతినిరూపణం నామ చతుర్థం ప్రకరణమ్ |
 యత్ప్రమావిషయం తత్స్యాత్ప్రమేయమితి తద్విధా |
 ద్రవ్యమద్రవ్యమిత్యాద్యం తదుపాదానకారణమ్ || ౪.౧||
 అవస్థాన్తరయోగిత్వముపాదానత్వముచ్యతే |
 గుణాశ్రయం వా ద్రవ్యం స్యాత్తచ్చ ద్వేధా ప్రకీర్తితమ్ || ౪.౨||
 అమిశ్రసత్త్వరాహిత్యం జడత్వమనుగద్యతే |
 జడం ప్రకృతికాలౌ ద్వౌ సా సత్త్వాదిగుణత్రయా || ౪.౩||
 ప్రకృతిః సా క్షరావిద్యామాయాశబ్దైర్నిగద్యతే |
 కార్యోన్ముఖత్వావస్థా స్యాద్ద్రవ్యక్షవ్యపదేశనాత్ || ౪.౪||
 అవ్యక్తాన్మహదుత్పత్తిః సాత్త్వికత్వాదిభేదతః |
 అహంకారస్తతస్త్రిధా సాత్త్వికత్వాదిభేదభాక్ || ౪.౫||
 వైకారికస్థైజసశ్చ భూతాదిరితి భేదతః |
 నామాన్తరాణి సన్వేషమహంకారాత్మనా సతామ్ || ౪.౬||
 తేషు వైకారికాత్సాత్త్వికాహంకారాదుపస్కృతాత్ |
 ఏకాదశేన్ద్రియాణి స్యుర్జ్ఞానకర్మేన్ద్రియాత్మనా || ౪.౭||
 జ్ఞానప్రసరణే శక్తం జ్ఞానేన్ద్రియముదాహృతమ్ |

తన్మనఃశ్రోత్రవక్షస్త్వగ్గ్రాణజిహ్వోత్మనా మతమ్ ॥ ౪.౮ ॥
 మనః స్మృత్యాదిహేతుస్తద్బంధమోక్షాదికారణమ్ ।
 శబ్దమాత్రగ్రహే శక్తమిన్ద్రియం శ్రోత్రముచ్యతే ॥ ౪.౯ ॥
 రూపమాత్రగ్రాహి వక్షస్త్వక్ స్పర్శగ్రహకారణమ్ ।
 గన్ధైకగ్రాహకం పూణం రసనం రసభాసకమ్ ॥ ౪.౧౦ ॥
 ఏషాం విషయసమ్మన్థః సంయోగాదిః ప్రకీర్తితః ।
 ఉచ్చారణాదికర్మైకశక్తం కర్మేన్ద్రియం మతమ్ ॥ ౪.౧౧ ॥
 పంచుధా వాక్పాణిపాదపాయూపస్థప్రభేదతః ।
 వర్ణోచ్చారణహేతుర్వాక్ పాణిః శిల్పాదికారణమ్ ॥ ౪.౧౨ ॥
 సంచూరకారణం పాదః పాయుర్మలనివృత్తికృత్ ।
 ఉపస్థః పరమానన్దహేతుః స్త్రీపుంసయోర్మృతః ॥ ౪.౧౩ ॥
 రాజసాహజ్క్రియాయుక్తతామసాహజ్కృతేః పునః ।
 జాయతే శబ్దతన్మాత్రాదికం భూతాదికారణమ్ ॥ ౪.౧౪ ॥
 భూతానామేవ సూక్ష్మైకపూర్వ్యావస్థావిశేషవత్ ।
 ద్రవ్యం తన్మాత్రమిత్యాహుః పంచుధా భూతపంచుభిః ॥ ౪.౧౫ ॥
 తన్మాత్రపంచుకం శబ్దాద్యాశ్రయత్వేన సమ్మతమ్ ।
 భూతానాం స్వాదుపాదానం శబ్దతన్మాత్రమాదిమమ్ ॥ ౪.౧౬ ॥
 స్పర్శతన్మాత్రకం రూపరసతన్మాత్రకే అపి ।
 గన్ధతన్మాత్రమేతేభ్యః ఖానిలజ్యోతిరబ్ధవః ॥ ౪.౧౭ ॥
 పంచుభూతాని తన్మాత్రస్వరూపం తు నిరూప్యతే ।
 తామసాహజ్కృతిఖయోర్మధ్యావస్థాయుగాదిమమ్ ॥ ౪.౧౮ ॥
 శబ్దతన్మాత్రమస్మాచ్చ వియదుత్పద్యతే తథా ।
 ఖమేవ సూర్యస్పన్దేన దిగితి వ్యపదిశ్యతే ॥ ౪.౧౯ ॥
 ద్రవ్యం తదాకాశవాయోర్మధ్యావస్థాసుసంయుతమ్ ।
 స్పర్శతన్మాత్రమస్మాచ్చ వాయురుత్పద్యతే క్రమాత్ ॥ ౪.౨౦ ॥
 మధ్యావస్థాయుతం వాయుతేజసోర్ధ్వవ్యముచ్యతే ।
 రూపతన్మాత్రమిత్యస్మాత్తేజ ఉత్పద్యతే క్రమాత్ ॥ ౪.౨౧ ॥

మధ్యావస్థాయుతం తేజఃపయసోర్ధ్వవ్యముచ్యతే ।
 రసతస్మాత్రమిత్యస్మాత్సృలిలం ఖలు జాయతే ॥ ౪.౨౨॥
 మధ్యావస్థాయుతం వారిపుథీవ్యోర్ధ్వవ్యముచ్యతే ।
 గన్ధతస్మాత్రమిత్యస్మాత్సృప్తివీ సముదేత్యసౌ ॥ ౪.౨౩॥
 ఆద్యం శబ్దవదన్యచ్చ శబ్దస్పర్శవదుచ్యతే ।
 రూపశబ్దస్పర్శవత్స్యాత్ప్రతీయన్తు తురీయకమ్ ॥ ౪.౨౪॥
 రూపశబ్దస్పర్శరసయుక్తం గన్ధాధికం పరమ్ ।
 తస్మాత్ప్రపంచకం భూతపంచకజ్ఞౌచపమీరితమ్ ॥ ౪.౨౫॥
 ఏవం ప్రకృతిరవ్యక్తమహదాదిక్రమాద్భిదామ్ ।
 చతుర్వింశానశ్శ్శానాం ప్రాపితా సునిరూపితా ॥ ౪.౨౬॥
 భూతాని భగవాన్ సృష్ట్యా ద్వైధైకైకం విభక్తవాన్ ।
 ఏకమేకం విధాయాంశఞ్చతుర్ధాన్యం విభక్తవాన్ ॥ ౪.౨౭॥
 చతుర్థా రచితానంశాన్స్తత్తదంశే యునక్తి సః ।
 చతుర్ధాంశయుతస్వాంశైః పంచభూతాన్యజీజనత్ ॥ ౪.౨౮॥
 అన్యభూతాంశస్త్యేపి స్వాంశభూయస్త్యతః కృతః ।
 పృథ్వ్యిష్టేజోఽనిలవ్యోమవ్యపదేశో జగత్యభూత్ ॥ ౪.౨౯॥
 పఞ్చీకరణమేతాదృగుపలక్షయతి శ్రుతిః ।
 భూతైర్మహదహజ్కృతోః సప్తికృతిరుపస్కృతా ॥ ౪.౩౦॥
 భూతపంచకమవ్యక్తమేతే మహదహజ్కృతీ ।
 ఉపాదానాని దేహస్యేన్ద్రియాణి ప్రతిపూరుషమ్ ॥ ౪.౩౧॥
 భిన్నాన్యాకల్పకల్పాని శరీరం భూషయన్తి హి ।
 చేతనైకనియామ్యం యచ్చరీరం తన్నిగద్యతే ॥ ౪.౩౨॥
 శరీరం ద్వివిధం నిత్యమనిత్యమితి భేదతః ।
 భగవన్నిత్యసూరీణాం నిత్యం నైసర్గికం తు తత్ ॥ ౪.౩౩॥
 అనిత్యమపి తద్వేదా కర్మాకర్మకృతత్వతః ।
 అకర్మకృతమీశాదేరిచ్చయా పరికల్పితమ్ ॥ ౪.౩౪॥
 తచ్చ కర్మకృతం ద్వేదా స్వేచ్ఛాసహకృతం తథా ।
 కర్మమాత్రకృతజ్ఞేతి సౌభర్యాదేర్యథాదిమమ్ ॥ ౪.౩౫॥

ద్వితీయమస్మదాదీనాం సామాన్యేన పునర్ద్విధా ।
 స్థావరం జగ్గమఞ్చైతి శిలాది స్థావరం మతమ్ ॥ ౪.౩౬ ॥
 జగ్గమఞ్చ ద్విధా ప్రోక్తం స్యాద్యోనిజమయోనిజమ్ ।
 యోనిజం దేవమానుష్యతిర్యగాదివిభాగవత్ ॥ ౪.౩౭ ॥
 ఉద్భిజ్జన్వేదజాణ్డోత్థనారక్యాఖ్యమయోనిజమ్ ।
 ఏవం పఞ్చీకృతానాం స్యాదణ్డోత్పాదకతా స్మృతా ॥ ౪.౩౮ ॥
 అణ్డోత్పత్తేః పూర్వసృష్టిః సమష్టిరత ఉత్తరా ।
 వ్యష్టిసృష్టిరీతి ద్వేధా సృష్టిర్వేదాన్తిసమ్మతా ॥ ౪.౩౯ ॥
 అవ్యక్తాదేర్మహత్త్వాదిరవస్థాన్తరమిష్యతే ।
 విజాతీయాన్తరావస్థా చేత్తత్త్వాన్తరమీర్యతే ॥ ౪.౪౦ ॥
 ఇత్థమవ్యక్తమహదహఙ్కారేన్ద్రియనామకైః ।
 తన్మాత్రాణీతి తత్త్వాని చతుర్వింశతిధాభవన్ ॥ ౪.౪౧ ॥
 భోగ్యభోగోపకరణభోగస్థానాని చేశితుః ।
 జీవస్య చ ప్రకృత్యాదీన్యదభవన్తి యథాయథమ్ ॥ ౪.౪౨ ॥
 విషయో భోగ్యమఙ్శ్యాది భోగోపకరణం మతమ్ ।
 భోగస్థానం తు భువనం తద్వర్తీన్యణ్ణజాని హి ॥ ౪.౪౩ ॥
 ఏవం పఞ్చీకృతైర్భూతైరారబ్ధం ప్రాకృతం భవేత్ ।
 కపిత్థఫలకాకారమణ్డం నామ నిగద్యతే ॥ ౪.౪౪ ॥
 జమ్బూద్వీపమిదం సర్వం లవణోదధినావృతమ్ ।
 ప్లక్షద్విపం తతోఽపిక్షుసముద్రేణ ప్రవేష్టితమ్ ॥ ౪.౪౫ ॥
 తతస్తు శాల్యలిద్వీపం సురాసాగరవేష్టితమ్ ।
 కుశద్విపం తతః సర్పిః సముద్రేణ ప్రవేష్టితమ్ ॥ ౪.౪౬ ॥
 క్రౌఞ్చద్వీపం తతః పశ్చాద్ధధ్యర్ణవసమావృతమ్ ।
 శాకద్విపం తతః క్షీరసముద్రేణ ప్రవేష్టితమ్ ॥ ౪.౪౭ ॥
 పుష్కరద్వీపమభితః శుద్ధామ్బుధిసమావృతమ్ ।
 సర్వమేతద్దైమభూమ్యా తతో వలయపర్వతః ॥ ౪.౪౮ ॥

అన్తకారావృతః సోఽపి సోఽపి గర్భోదకేన చ |
 తతోఽన్తమేకమేవం స్యాద్భూమేరూర్ధ్వమథోఽపి చ || ౪.౪౯||
 అన్తాన్యేతాదృశాని స్యురనన్తాని మహాహరేః |
 జలబుద్బుద్ధకల్పాని పురాణోక్తాన్యనుక్రమాత్ || ౪.౫౦||
 || ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం ప్రకృతినిరూపణం నామ చతుర్థం ప్రకరణమ్ ||

అథ కాలనిరూపణం నామ పంచమం ప్రకరణమ్ |
 గుణత్రయవిహీనో యః స జడః కాల ఉచ్యతే |
 అఖణ్ణఖణ్ణభేదేన స కాలో ద్వివిధో మతః || ౫.౧||
 ఆద్యో విభుర్భూతభావివర్తమానత్వధీకరః |
 నిమేషాదిప్రభేదేన బహుభేదస్త్వసౌ మతః || ౫.౨||
 అఖణ్ణకాల ఏవాయం నిత్య ఇత్యవగమ్యతే |
 కాలః స్వకార్యం ప్రతి తు స్యాదుపాదానకారణమ్ || ౫.3||
 కార్యరూపస్తతో నైవ నిత్య ఇత్యవధార్యతామ్ |
 లీలావిభూతావీశానః కాలమాలమ్బ్య కార్యకృత్ || ౫.౪||
 ఏష నిత్యవిభూతౌ తు న కాలమవలమ్బతే |
 క్రీడాపరికరః సోఽయం కాలస్తు పరమాత్మనః || ౫.౫||
 నిత్యనైమిత్తికప్రాకృతలయాః కాలహేతుకాః |
 ఏవం ప్రకాశితం కాలస్వరూపస్య నిరూపణమ్ || ౫.౬||
 || ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం కాలనిరూపణం నామ పంచమం ప్రకరణమ్ ||

అథ నిత్యవిభూతినిరూపణం నామ షష్ఠం ప్రకరణమ్ |
 శుద్ధసత్త్వే ధర్మభూతజ్ఞానజీవేశ్వరేషు చ |
 అజడత్వం భవేల్లక్ష్మ తత్పునః స్వప్రకశతా || ౬.౧||
 పరాక్ష్వే సత్యజడతా లక్ష్మ ప్రథమయోర్మతమ్ |
 పరస్మై భాసమానత్వం పరాక్ష్వమనుగద్యతే || ౬.౨||
 సత్త్వైకమూర్తికో దేశః శుద్ధసత్త్వమచేతనమ్

పరిచ్ఛిన్నమఘో దేశేనన్తమూర్ధ్వప్రదేశతః ॥ ౬.౩॥
 స్వయమ్ప్రకాశరూపేయం పశ్చోపనిషదాత్మికా ।
 విష్ణోర్నిత్యవిభూతిః స్యాన్నిత్యమానందరూపిణీ ॥ ౬.౪॥
 సేయం విభూతిరీశస్య నిత్యముక్తాత్మనామపి ।
 భోగ్యభోగోపకరణభోగస్థానమయీ మతా ॥ ౬.౫॥
 భోగ్యమీశ్వరదేహాది ద్వితీయం చన్దనాదికమ్ ।
 భోగస్థానం తు మాణిక్యగోపురాదికముచ్యతే ॥ ౬.౬॥
 దేహా ఈశ్వరనిత్యానాం నిత్యేచ్ఛాకల్పితా హరేః ।
 ముక్తానాం తు శరీరాదిస్తత్సంకల్పకృతో మతః ॥ ౬.౭॥
 శ్రీపతేర్వ్యూహావిభవార్చావతారతయా సతః ।
 అప్రాకృతశరీరాణి ప్రతిష్ఠానన్దరం హరేః ॥ ౬.౮॥
 ప్రసాదోన్ముఖతాపత్తౌ ప్రకటాని భవన్తి హి ।
 తచ్చ ప్రకటనం తస్య సజ్కల్పాధీనమీర్యతే ॥ ౬.౯॥
 ప్రాకృతాప్రాకృతతనుసంసర్గః కథమిత్యలమ్ ।
 రామకృష్ణావతారాదౌ దృష్టత్వాత్తస్య భూయసా ॥ ౬.౧౦॥
 ఔజ్జ్వల్యాదిగుణే యే తు దివ్యమజ్గలవిగ్రహే ।
 హరేస్తాంస్తు విజానీహి గద్యత్రయవిచారతః ॥ ౬.౧౧॥
 ముక్తానామశరీరత్వవచనం యత్తు దృశ్యతే ।
 తత్కర్మకృతశారీరసమృద్ధాభావగోచరమ్ ॥ ౬.౧౨॥
 నిరూపయన్తి శ్రీనాథదివ్యమజ్గలవిగ్రహమ్ ।
 పురాణోక్తకమాదస్మాదాద్యవేదాన్తదేశికాః ॥ ౬.౧౩॥
 త్రిపాద్విభూతివైకుణ్ఠపరవ్యోమాదిశబ్దితా ।
 విభూతిరియమీశస్య మహతి సుమహీయతే ॥ ౬.౧౪॥
 ద్వాదశావరణోపేతమనేకశతగోపురమ్ ।
 వైకుణ్ఠం నామ నగరమేతస్యాం ప్రవిజృమ్భతే ॥ ౬.౧౫॥
 ఆనన్దనామకస్తత్ర సుదివ్యనిలయః స్ఫుటః ।
 తత్ర రత్నమయస్తమ్భసహస్రా భాసతే సభా ॥ ౬.౧౬॥

అనన్తస్త్ర చ ఫణామణితేజోవిరాజితః ।
 తస్మిన్ ధర్మాదిసహితసింహాసనముపస్థితమ్ ॥ ౧.౧౭॥
 తత్ర చామరవద్ధస్తైర్విమలాదిభిరర్చితమ్ ।
 పద్మమష్టదలం భాతి తత్ర శేషోఽస్తి ధీమయః ॥ ౧.౧౮॥
 తత్రానన్తమయః సాక్షాత్సర్వవాచామగోచరః ।
 అద్భుతజ్యోతిరాకారో భాతి నారాయణాత్మనా ॥ ౧.౧౯॥
 ॥ ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం నిత్యవిభూతినిరూపణం నామ షష్ఠం ప్రకరణమ్ ॥

అథ ధర్మభూతజ్ఞాననిరూపణం నామ సప్తమం ప్రకరణమ్ ।
 ధర్మో భవతి యజ్ఞానం ప్రభా దీపే యథాత్మనోః ।
 తద్ధర్మభూతవిజ్ఞానం నిత్యం నిత్యేశ్వరేషు తత్ ॥ ౧.౧॥
 బద్ధేషు తత్తిరోభూతం ముక్తేషు ప్రాక్తిరోహితమ్ ।
 సజ్జ్కేచనవికాసాభ్యాం నాశోత్పత్తివిపాకభాక్ ॥ ౧.౨॥
 సజ్జ్కేచ ఇన్ద్రియద్వారా జ్ఞానం సజ్జ్కేచ్యతే యది ।
 వికాస ఇన్ద్రియద్వారా జ్ఞానప్రసరణాద్భవేత్ ॥ ౧.౩॥
 స్వప్రకాశం స్వతో మానమేతదిత్యత్ర సమ్మతమ్ ।
 స్వాస్యనిర్వాహకత్వేన దీపవత్స్వప్రకాశతా ॥ ౧.౪॥
 తమోవిశేషసాన్నిధ్యాజ్ఞానం స్వాపే తిరోహితమ్ ।
 ద్రవ్యత్వమస్య జ్ఞానస్య ప్రభావద్గుణతాపి చ ॥ ౧.౫॥
 ధీభేదాః సుఖదుఃఖేచ్ఛాద్వేషయత్నా న తే పృథక్ ।
 ద్వేషీచ్ఛాచ్ఛామీతి వాదస్తు స్మరామీత్యాదివన్మతః ॥ ౧.౬॥
 స్మృత్యాదయో జ్ఞానభేదా అనన్తా జీవవృత్తయః ।
 జ్ఞానశక్త్యోర్వితతయోఽనన్తాశ్చ భగవద్గుణాః ॥ ౧.౭॥
 గద్యత్రయే మహాచార్యైరయమర్థ ఉదీరితః ।
 తత్తత్స్వరూపవిజ్ఞానం తద్భాష్యేష్యణావగమ్యతే ॥ ౧.౮॥
 భక్తిప్రపత్తిసుప్రీత ఈశ్వరో ముక్తిదాయకః ।
 అతో భక్తిప్రపత్తి హి ముక్తౌ పరమకారణమ్ ॥ ౧.౯॥

కర్మయోగజ్ఞానయోగౌ భక్తిసాధనమూచరే ।

ఫలాభిసంధిరహితం కర్మారాధనమీశితః ॥ ౭.౧౦॥

వినిర్మలాస్తఃకరణే చిన్తనం జ్ఞానయోగకః ।

సాక్షాదితరథా వాపి భక్తౌ కారణతానయోః ॥ ౭.౧౧॥

భక్తియోగోఽమష్టాణ్ణోఽవిచ్ఛిన్నా స్మృతినస్తతిః ।

వివేకాదిభిరూత్పాద్యా దర్శనాకారతాం గతా ॥ ౭.౧౨॥

తత్తచ్చరీరావసానసమయే పరిణామినీ ।

సేయం సాధనభక్తిః స్యాత్ప్రపత్త్యజ్ఞవతీ మతా ॥ ౭.౧౩॥

ఫలభక్తిస్తు భగవదనుగ్రహకృతా భవేత్ ।

అత ఏవ హరిః సాక్షాత్సిద్ధోపాయత్వమశ్నుతే ॥ ౭.౧౪॥

అన్తరాదిత్యవిద్యాదిభేదాత్సా బహుధా మతా ।

సర్వాపి బ్రహ్మవిద్యేయం బ్రహ్మప్రాప్త్యపయోగినీ ॥ ౭.౧౫॥

న్యాసవిద్యా ప్రపత్తిః స్యాదజ్ఞపఞ్చయోగినీ ।

ఆనుకూల్యస్య సజ్కల్పః ప్రాతికూల్యస్య వర్జనమ్ ॥ ౭.౧౬॥

రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్యత్వవరణం తథా ।

ఆత్మనిక్షేపకారృణ్యే అజ్ఞపఞ్చకమీరితమ్ ॥ ౭.౧౭॥

గురూపసదనాదేషా విజ్ఞాతవ్యా మనీషిభిః ।

ఇయముత్తరపూర్వాఘ్నాశ్లేషనాశకృదుచ్యతే ॥ ౭.౧౮॥

అపచారాన్వినా బ్రహ్మవిదాం నాస్యా విరోధకృత్ ।

అన్యోఽస్తీతి మహాచార్యశాసనం వ్యవసీయతే ॥ ౭.౧౯॥

॥ ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం ధర్మభూతజ్ఞాననిరూపణం నామ సప్తమం ప్రకరణమ్ ॥

అథ జీవనిరూపణం నామాష్టమం ప్రకరణమ్ ।

అణుత్వే సతి చైతన్యం జీవలక్షణముచ్యతే ।

స చ దేహేన్ద్రియాదిభ్యో విలక్షణతయా మతః ॥ ౮.౧॥

జీవస్యానేకవిషయానుభవోఽణోరపి స్ఫుటః ।

యద్ధర్మభూతవిజ్ఞానవ్యాప్తిస్త్రోపయోగినీ ॥ ౮.౨॥

పూర్వానుభూతవిషయప్రతిసన్ధానయోగతః ।
 నిత్యః ప్రతిశరీరం స భిన్నో భోక్త్రాదిశబ్దతః ॥ ౮.౩॥
 ప్రకృత్యపేక్షయా దేహీ దేహః శ్రీమదపేక్షయా ।
 తస్య స్వయప్రకాశత్వం ప్రత్యక్షశ్రుతిబోధితమ్ ॥ ౮.౪॥
 దేశాంతరఫలాదీనాముపలబ్ధిరణోరపి ।
 కర్మజన్యాదదృష్టాఖ్యవిజ్ఞానాదితి సజ్జగుః ॥ ౮.౫॥
 బద్ధో ముక్తో నిత్య ఇతి జీవః స త్రివిధో మతః ।
 బ్రహ్మదికీటపర్యంతా బద్ధాః సంసారయోగినః ॥ ౮.౬॥
 త్రైవర్గికార్థనిష్ఠాతా బుభుక్షవ ఉదాహృతాః ।
 అర్థకామపరాస్తత్ర స్వదేహాత్మాభిమానినః ॥ ౮.౭॥
 తే తు ధర్మపరాస్తత్ర యాగాద్యర్థానుషక్తిణః ।
 ధర్మస్వలాకీకశ్రేయఃసాధనం చోదనోదితమ్ ॥ ౮.౮॥
 రుద్రాద్యారాధనపరా అన్యదేవపరా మతాః ।
 ఆర్తో జిజ్ఞాసురర్థార్థిత్యేవం భాగవతాః స్మృతాః ॥ ౮.౯॥
 ముముక్షూణాం చ కైవల్యపరాణాం లక్ష్య కథ్యతే ।
 ప్రకృతేస్తు వియుక్తస్య స్వాత్మనోఽనుభవః పరమ్ ॥ ౮.౧౦॥
 కైవల్యమర్చిర్మార్గేణ గత్వాపి పరమం పదమ్ ।
 రమణత్వక్రపత్నీవత్ క్వచిత్కోణేఽవతిష్ఠతే ॥ ౮.౧౧॥
 కైవల్యమేతత్కేశాఞ్చిదార్యాణామేవ సమ్మతమ్ ।
 అస్మదార్యాస్తు కైవల్యం న మన్యన్త ఇతి స్థితమ్ ॥ ౮.౧౨॥
 భక్తాః పూర్వోక్తభక్త్యైవ ముక్తిసమ్ప్రాప్త్యపేక్షిణః ।
 అపశూద్రనయే భక్తౌ శూద్రానధిక్యతిః సుఫటా ॥ ౮.౧౩॥
 సాధ్యసాధనభక్తిభ్యాం భక్తాః స్యుర్ద్వివిధా మతాః ।
 పరాఙ్ముఖాదికానాద్యాన్ వ్యాసాదీనపరాన్ విదుః ॥ ౮.౧౪॥
 ముముక్షవః ప్రపన్నాశ్చాక్లిష్టాన్యాదికయోగినః ।
 త్రైవర్గికపరా మోక్షపరాశ్చేతి చ తే ద్విధా ॥ ౮.౧౫॥
 ధర్మార్థకామాన్ స్వామ్యర్థం యేఽన్వతిష్ఠంస్త ఆదిమాః ।

సత్యజ్ఞాదర్థవైరాగ్యే ముముక్షాయాం కృతాదరాః ॥ ౮.౧౬ ॥

భగవద్దోగసమృద్ధ్యై మహాచార్యం సమాశ్రితాః ।

అసామర్థ్యేన భక్త్యాదౌ ప్రపత్త్యేకాశ్రయాః పరే ॥ ౮.౧౭ ॥

సర్వాధికారితాం ధీరాః ప్రపత్తేరాచచక్షరే ।

ఏకాన్తినః ఫలం ముక్త్యా సహాన్యద్య ఉశన్తి తే ॥ ౮.౧౮ ॥

పరమైకాన్తినస్త్వచ్ఛన్ భగవతీప్రతిమేవ యే ।

ప్రారబ్ధం కర్మ భుక్త్యైవ యో మోక్షమభికాంక్షతి ॥ ౮.౧౯ ॥

దృష్ట ఆర్తస్య సంసారే వహ్నవివ సముత్తపన్ ।

ప్రపత్త్యనన్తరే కాలే యో మోక్షమభికాంక్షతి ॥ ౮.౨౦ ॥

సత్యజ్ఞాదితి సుశ్లోకద్వయోక్తగతిమాన్నరః ।

ఆవిర్భూతస్వస్వరూపో ముక్తో బ్రహ్మనుభూతిభాక్ ॥ ౮.౨౧ ॥

ముక్తస్య భోగమాత్రే తు సామ్యం శ్రుతిషు చోదితమ్ ।

స్వేచ్ఛయా సర్వలోకేషు సజ్ఞాఛరోఽస్య న రుధ్యతే ॥ ౮.౨౨ ॥

స్వేచ్ఛా చ హరిసంకల్పాయత్తా ముక్తస్య లభ్యతే ।

అనావర్తనశాస్త్రం తు కర్మావర్తనషేధకృత్ ॥ ౮.౨౩ ॥

నిత్యాసంకూచితజ్ఞానా నిత్యం భగవదాంజ్ఞయా ।

తత్త్రైక్యైర్వారతా నిత్యా అనన్తగరుడాదయః ॥ ౮.౨౪ ॥

ఏతేషామవతారాదిరిచ్ఛయైవ హరేరివ ।

ఆధికారికతామీషామీశ్వరేణ నిరూపితా ॥ ౮.౨౫ ॥

॥ ఇతి వేదాంతకారికావల్యాం జీవనిరూపణం నామాష్టమం ప్రకరణమ్ ॥

అథేశ్వరనిరూపణం నామ నవమం ప్రకరణమ్ ।

స్వేతరాఖిలశేషిత్యమీశ్వరస్య తు లక్షణమ్ ।

స సూక్ష్మవిదచిన్మిత్రో విశోపాదానకారణమ్ ॥ ౯.౧ ॥

సంకల్పయ్యుక్త ఏవైష నిమిత్తం కారణం మతమ్ ।

కాలాద్యన్తర్యామితయా సహకారి చ కారణమ్ ॥ ౯.౨ ॥

కార్యరూపేణ వైవిధ్యయోగుపాదానముచ్యతే ।

పరిణామయితృత్వేన నిమిత్తమపి తన్మతమ్ || ౯.౩||
 కార్యోత్పత్త్యుపకారేణ సహకారి చ తద్భవేత్ |
 ఏకవిజ్ఞానసహితసర్వవిజ్ఞానవాదతః || ౯.౪||
 ఉపాదానత్వమేవోక్తం మృదాదావివ చేశ్వరే |
 తదైక్షతేతి సజ్కుల్పాన్నిమిత్తత్వం కులాలవత్ || ౯.౫||
 సహకారిత్యమప్యస్యాన్తర్యామిభ్రాహ్మణోదితమ్ |
 సద్బ్రహ్మాత్మాదయః శబ్దాః కారణత్వావబోధినః || ౯.౬||
 తత్ర చ్ఛాగపశున్యాయాన్నారాయణపరా మతాః |
 నామరూపవిభాగానర్హత్వావస్థాసమన్వితమ్ || ౯.౭||
 సుసూక్ష్మచిదచిదుక్తమేకం బ్రహ్మాత్మకం మతమ్ |
 నామరూపవిభాగాత్పూజ్ న హి భేదోఽవసీయతే || ౯.౮||
 మృద్ధటాదావపి తతస్తదేకమితి గీయతే |
 నామరూపాద్యభావేన సచ్ఛబ్దేనాపి గీయతే || ౯.౯||
 తదేవాన్తఃప్రవేశేన నామరూపవిభాగకృత్ |
 యథా జీవోఽన్తరావిష్టో నామరూపవిభాగభాక్ || ౯.౧౦||
 దేవోఽహమితి శబ్దైశ్చ ముఖ్యవృత్త్యాభిధీయతే |
 యథా నీలాదయః శబ్దా నీలాద్యవ్యభిచారిణమ్ || ౯.౧౧||
 విశిష్టమేవ ముఖ్యార్థం వదన్తి నిరుపాధికమ్ |
 తథైవ భగవాన్తర్యామీ సన్నామరూపయోః || ౯.౧౨||
 విభాగకృతృ తైః శబ్దైర్ముఖ్యవృత్త్యాభిధీయతే |
 అముఖ్యార్థత్వమేతేషాం పరైరుక్తం న యుక్తిమత్ || ౯.౧౩||
 శరీరాద్యపుథగ్భావాచ్ఛబ్దా నిష్కర్షకేతరే |
 విశిష్టమేవ శ్రీమన్తమభిధాన్యన్తి తత్త్వతః || ౯.౧౪||
 సర్వం బ్రహ్మైత్యైతదాత్మ్యామిత్యాదివ్యపదిష్టయః |
 సామానాధికరణ్యేన సంయుజ్యన్తేఽత ఏవ హి || ౯.౧౫||
 స్వరూపభిదయా భేదశ్రుతయోఽస్మన్మతే స్థితాః |
 విశిష్టాభేదతోఽభేదశ్రుతయోఽపి సునిర్వహాః || ౯.౧౬||

కారణాత్మాన్యవిదచిదు్యక్తాత్మైతదాహితమ్ ।

కార్యం నాన్యదితి వ్యక్తమారమ్భణనయాదిషు ॥ ౯.౧౭॥

నిర్గుణత్వపరాః కాశ్చిచ్చుతయః సన్ని తా ఇమాః ।

తద్దేయగుణరాహిత్యం బోధయన్తి తతో ధ్రువమ్ ॥ ౯.౧౮॥

॥ ఇతి వేదాంతకారికావల్యామీశ్వరనిరూపణం నామ నవమం ప్రకరణమ్ ॥

అథాద్రవ్యనిరూపణం నామ దశమం ప్రకరణమ్ ।

ద్రవ్యమేవం నిరూప్యాథ తదద్రవ్యం నిరూప్యతే ।

శుద్ధసత్త్వం మిశ్రసత్త్వమితి సత్త్వం ద్విధా మతమ్ ॥ ౧౦.౧॥

రజస్తమోభ్యామస్పృష్టమద్రవ్యం పూర్వముచ్యతే ।

రజస్తమోవిమిశ్రం తు మిశ్రసత్త్వం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦.౨॥

అతీన్ద్రియం ప్రకాశాదినిదానం సత్త్వశబ్దితమ్ ।

రజో లోభప్రవృత్త్యాదినిదానం కీర్త్యతే తమః ॥ ౧౦.౩॥

ప్రమాదమోహోదిహేతుస్త్రైగుణ్యస్య నిరూపణమ్ ।

లయే సమాని వైతాని విషమాణ్యదయాదిషు ॥ ౧౦.౪॥

శ్రోత్రగ్రాహ్యో గుణః శబ్దో వర్ణావర్ణాత్మనా ద్విధా ।

తాలుభేర్యాదిజత్వేన భూతపఞ్చకవర్త్యసౌ ॥ ౧౦.౫॥

స్పర్శస్త్యగిన్ద్రియగ్రాహ్యః పృథివ్యాదిచతుష్టయే ।

శీతోష్ణాదిప్రభేదస్తు శాస్త్రాన్తరనిరూపితః ॥ ౧౦.౬॥

చక్షురిన్ద్రియనిర్గ్రాహ్యం రూపమేతచ్చతుర్విధమ్ ।

శ్వేతరక్తే పీతకృష్ణే ఇతి భేదాద్విధాదిమమ్ ॥ ౧౦.౭॥

భాస్వరాభాస్వరత్వాభ్యాం భాస్వరం తేజసి స్థితమ్ ।

పృథివీజలయోశ్చైతదభాస్వరముదాహృతమ్ ॥ ౧౦.౮॥

రసనేన్ద్రియనిర్గ్రాహ్యో రసః షోఢా స కీర్తితః ।

పూణగ్రాహ్యో గుణో గంధో ద్విధా శాస్త్రాన్తరేష్యివ ॥ ౧౦.౯॥

పృథివ్యామేవ గంధః స్యాత్పృథివీజలయో రసః ।

పృథివీజలతేజఃసు రూపం స్పర్శః సవాయుషు ॥ ౧౦.౧౦॥

శబ్దః పఞ్చను భూతేషు ప్రాధాన్యేనైవముచ్యతే ।
 పఞ్చీకరణరీత్యా తు సర్వే సర్వత్ర సజ్జతాః ॥ ౧౦.౧౧॥
 సంయుక్తప్రత్యయే హేతుః సంయోగ ఇతి కథ్యతే ।
 కార్యాకార్యప్రభేదేన స సంయోగో ద్విధా మతః ॥ ౧౦.౧౨॥
 మేషహస్తాదిసంయోగః కార్యోఽకార్యో విభోర్విభోః ।
 విభుద్వయస్య సంయోగః శ్రుత్యా యుక్త్యా చ మన్యతే ॥ ౧౦.౧౩॥
 తస్మాత్కాలస్యేశ్వరేణ సంయోగోఽపి సుసమ్మతః ।
 సంయోగాభావరూపో హి విభాగో న గుణాన్తరమ్ ॥ ౧౦.౧౪॥
 సర్వహేతుషు హేతుత్వనిర్వోధీ శక్తిరిష్యతే ।
 మణిమస్త్రాదికేషేషా ప్రసిద్ధా సా త్వతీన్ద్రియా ॥ ౧౦.౧౫॥
 బుద్ధ్యాదయోఽష్టా విజ్ఞానే భావనా చాన్తరావిశన్ ।
 ద్రవత్వస్నేహసంక్ఘానపరిమాణాని వేగకః ॥ ౧౦.౧౬॥
 ద్రవ్యస్వరూపరూపత్వాన్నాధిక్యం యాన్తి కేవలమ్ ।
 స్థితస్థాపకమేతస్మిన్ సంయోగేఽన్తర్భవత్వతః ॥ ౧౦.౧౭॥
 సంయోగాభావరూపత్వాత్ప్రథక్త్వస్య విభాగవత్ ।
 గురుత్వస్యాపి శక్తిత్వాన్నాధిక్యం క్వాపి విద్యతే ॥ ౧౦.౧౮॥
 కర్మణామపి శక్తిత్వం కేచిదాహుర్మనీషిణః ।
 పదార్థాన్తరతామన్యే ప్రాహుర్వేదాన్తవేదినః ॥ ౧౦.౧౯॥
 ప్రాచీనగ్రన్థపదపీమనుస్మత్య యథామతి ।
 విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్తఫక్కికేతం నిదర్శితా ॥ ౧౦.౨౦॥
 అణ్ణయార్యాధ్వరీన్ద్రస్య తార్తీయీకతనూభువా ।
 శ్రీమద్వేంకటదాసేన నిర్మితా కారికావలీ ॥ ౧౦.౨౧॥
 నిరమాయి రమాయత్తపరమాద్భుతతేజసః ।
 ముదమాధాతుకామేన మయేయం కారికావలీ ॥ ౧౦.౨౨॥
 భక్తిప్రపత్తోరధిదేవతాభ్యా-
 మివాబ్జనాభస్య పదామ్బుజాభ్యామ్ ।
 సమర్పయేఽస్మన్మతకారికావలీం
 తదఙ్గలీసంక్ష్యనిరూపణాఢ్యామ్ ॥ ౧౦.౨౩॥

యః శ్రీమచ్ఛ్రుతమర్షణాన్వయపయః సిన్ధోః సుధాంశుర్మహా-
నణ్ణార్యః సమభూద్విభూషితచతుస్త్రో వచఃకాన్తిభిః |
తస్యాసౌ తనయః సమార్జితనయః శ్రీవేంకటార్యః సుధీః
శ్రుత్యన్తాన్వయకారికాలిమకరోత్ప్రిత్యై మహత్యై సతామ్ || ౧౦. ౨౪ ||
|| ఇతి వేదాంతకారికావల్యామద్రవ్యనిరూపణం నామ దశమం ప్రకరణమ్ ||
(ప్రమేయనిరూపణం సమాప్తమ్)
|| ఇతి శ్రీబుచ్చివేంకటాచార్యకృతా వేదాంతకారికావలీ సమాప్తా ||

This is considered a primer on Ramanuja's Vedantic Philosophy.

Encoded and proofread by Ankur Nagpal ankurnagpal108 at gmail.com

—
Vedantakarikavali by Shri Buchchivenkatacharya
pdf was typeset on March 24, 2024

—
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

